

Cirkulärnr: 1992:158
Diariernr: 1992:2856
Handläggare: Gert Alaby
Avdsek: AK
Datum: 1992-11-03
Mottagare: Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Rubrik: Nya avgifter inom äldre- och handikappomsorgen

Nya avgifter inom äldre- och handikappomsorgen

Svenska Kommunförbundet har länge verkat för att kommunerna själva skall ges möjlighet att bestämma vilka avgifter som skall tas ut inom äldre- och handikappomsorgen. Regeringen har nu lagt fram ett förslag som ger goda förutsättningar för kommunerna att själva bedriva avgiftspolitik.

Regeringens förslag

Regeringen har beslutat föreslå riksdagen (proposition 1992/93:129) att ändra de regler som styr kommunernas uttag av avgifter inom äldre- och handikappomsorgen. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1993.

Regeringens proposition följer i stort sett Ädelavgiftsutredningens (SOU 1992:50) förslag, dock med skillnaden att högkostnadsskydd inom kommunens äldre- och handikappomsorg inte införs.

I korthet innehåller propositionen följande förslag:

* Kommunen ges i 35 § Sol befogenhet att för hjälp i hemmet, service, omvårdnad och boende (enligt 20 och 21 §§ SoL) ta ut skäliga avgifter dock högst självkostnad.

* Avgifterna för socialtjänstinsatser får inte, tillsammans med avgifter för kommunal hälso- och sjukvård, vara så höga att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel för personliga behov. Staten föreskriver dock inte någon nivå på det belopp som den enskilde bör förbehållas.

Avgiftsintäkterna tillfaller kommunen.

* Kommunen får ta ut vårdavgifter för somatisk långtidssjukvård som landsting bedriver enligt 2 § betalningsansvarslagen. Även inom denna verksamhet skall den enskilde förbehållas tillräckliga medel för personliga behov. Avgiftsintäkterna tillfaller kommunen.

Kommun och landsting kan också komma överens om att landstinget skall uppbära dessa avgifter.

* Bestämmelserna i lagen om allmän försäkring om avgifter vid kommunala sjukhem och landstingsdrivna långvårdsenheter med kommunalt betalningsansvar för somatisk långtidssjukvård tas bort. Försäkringskassan kommer alltså inte längre att göra avdrag för avgift på pension.

* Bestämmelserna i socialtjänstlagens 35 § om helinackordering i en särskild boendeform tas bort liksom regeringens rätt att meddela föreskrifter i frågan. Det betyder att nuvarande bestämmelser i socialtjänstförordningen om förbehållsbeloppens storlek på ålderdomshem måste upphävas.

* Följande särbestämmelser som infördes i samband med Ädelreformen försvinner:

- sjukresor till kommunal hälso- och sjukvård

- kostnadsfria förbrukningsartiklar vid kommunala sjukhem
- fri läkarvård vid kommunala sjukhem
- fria läkemedel vid kommunala sjukhem

Förslaget innebär att de boende vid de till kommunen överförda sjukhemmen jämställs med de som bor i ordinärt boende eller ålderdomshem. Högkostnadsskyddet för läkemedel, läkarvård m m föreslås därför även omfatta de som bor på sjukhem och kostnadsfria förbrukningsartiklar skall på statens bekostnad tillhandahållas de sjukhemsboende. Samma sjukresebestämmelser föreslås gälla till kommunal hälso- och sjukvård som till landstingskommunal.

* De finansiella konsekvenserna för kommuner, landsting och stat skall regleras vid ett senare tillfälle.

Tider för beslut i riksdagen

Enligt nu gällande plan avser socialutskottet ta slutlig ställning till regeringens förslag den 3 december och beslutet i kammaren tas den 15 december.

Nytt bostadsstöd till pensionärer

Beredningsarbete pågår fortfarande beträffande hur bostadsstödet skall utformas och hur förändringar i detta skall finansieras. Vi återkommer med information i frågan så snart möjligt.

Några kommentarer

De föreslagna förändringarna innebär att flera systemförändringar (avgifter, Koffa, läkemedel, läkarvård och sjukresor) genomförs vid ett givet tillfälle, enligt förslaget från den 1 januari 1993. Kommuner och landsting måste därför ha nya regler och rutiner i kraft vid denna tidpunkt. Även om minsta möjliga förändringar - exempelvis ålderdomshemsavgifter på sjukhem - genomförs, krävs omfattande förberedelser och omläggningar.

Avgiftsfrågan måste föras till kommunfullmäktige för beslut. Landstinget måste ändra sina regler för sjukresor samt högkostnadsskydd för läkemedel och läkarvård. Apoteket påverkas av Koffa och högkostnadsskyddet för läkemedel. Försäkringskassan skall ställa om sina rutiner för avdrag på pension och sjukpenning för personer som bor på sjukhem.

Enligt Kommunförbundets mening är det viktigt att den föreslagna reformen genomförs så snart som möjligt. Samtidigt är det angeläget att en så omfattande förändring som det här är fråga om förbereds väl och att berörda äldre och handikappade kan informeras i god tid innan de nya reglerna träder i kraft. Mot denna bakgrund är det enligt vår bedömning realistiskt att räkna med att tillämpningen av de nya reglerna kan ske först 2-3 månader in i det nya året, förutsatt att riksdagen fattar beslut i frågan före 1992 års utgång.

Frågor med anledning av detta cirkulär kan ställas till Gert Alaby 08-772 41 65, Bernt Öberg 08-772 43 21, (t o m november 1992) Per Sedigh 08-772 43 09 eller Jan-Evert Blom 08-772 43 12 (Koffa, läkemedel).

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik

Karl Knutsson